

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, csütörtök január 15.

Tizedik évfolyam.

Korbácsot a stenkereknek.

Beesült ember aroza lángha borul a budapesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez?

Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mi ez? Az októberi állapotok a buda-pesti kaszinó czege alatt indított garázdálkodások hallatára.

Mondjátok ki a kárhoztatást a fölött, a mi történt, és száműzések magatok közül a stenkereket és stenkerekedést. Alkossatok becsületbírókat és intézzétek a becsület kérdéseit ezek előtt.

Üldözzétek a becsületiséget, de ne a szabad szót. Ha kiirtottátok köreitekből amazt: nem kell félnetek ettől.

A ki egész életében csak pennát és könyvet forgatott, ne állítsátok azt pisztoly elébe, hanem idézzétek becsületbírókatok elé. Szavatoknak még most meg van az a súlya, tekintélye, hogy a kit ti a társadalomból számkivetésbe küldetek, az meg lesz öle — vér nélkül is. . . .

Gondoljátok meg egy kitűnő állambürokratának ama reflexióját a nagy forradalmakról, mely szerint ép oly helytelen — Thiers felfogásaként a forradalmat elkerülhetetlen természeti eseményt, mint — Stahliént — menthetetlen jogtalanság gyanánt tekinteni; mert a forradalmak emberi hibáknak és szenvedélyeknek logikailag egészen helyes és szükséges következményei, melyeket esirájukban elfojtani gyakran elég lett volna a hibának felismerése és jóvátétele.

A mi áll a nagy forradalmakról, áll a kisebb társadalmi forradalmakról is.

Kérünk: korbácsoljátok ki magatok közül a stenkereket! Ny. V.

KOLOZSVÁR, JANUÁR. 14.

(?) A társadalom kóros jelei, melyek az utóbbi időben oly sokféle alakban s oly megdöbbentő mértékben nyilvánultak és nyilvánulnak közéletünk mezején, immár nem tekinthetők pusztán kivételes symptomáknak, hanem szükségképp a mélyen fekvő és valódi betegség következményeiként ismerendők. A midőn a nyereség-vágy egyes tettei s üzemei már nem csak elvéve s homályban bujdosolva, hanem mind nagyobb számban és a nyilvános közélet kiváló, szembeülvő posztójában is szerepelnek; a midőn, ugy szólván, hét nem telik el, hogy megdöbbenne ne kelljen olyan cause celebre-t hallanunk, a melynek ha kilencztizede rágalom, nagyítás és ferdítés is, maga az egy tizedrészt elég a botrányra; a midőn a társasági rendelkezésre álló és szokásos intézményei s eszközei nem ígérkeznek elégséges mentő- és orvoszerül, s mintegy természetesnek tetszhetik a "biztonsági szelep" fölbillenése és éles, sívító vész-jelének hallatása: ott már nem lehet szemet hunynunk s az időtől vár-

nunk a seb behegedését, mert a baj már chronikusnak bizonyítja magát s talán „cuse recidendum est.“

És minél nagyobb a jelentőség, melyet a „társadalomnak“ a népek életében tulajdonítunk, annál nagyobbak kell lenni az elkeseredésnek, melyet a társadalom szenvedése fölött érezünk.

Pedig, szerintünk, minden nemesebb munka, mely a nemzetek, az emberiség fejlődését, a cultura emelkedését lehetővé teszi, nem az állam hivatalos, hanem a társadalom önkényes formái, intézményei és működése által létesül. A jobbak, tisztábbak, a hivatottak az állami kötelezettségen felül önkényesen tömörülnek s látnak a munkához, mely a példaadás által a közérköcsiséget, az önzetlen erőlködést által a közműveltséget — az általános jólétet, szóval a culturát, az associatiók száz és ezer közege útján megteremti, biztosítja, fokozza. Ily munkákra az állam, mint olyan, a maga hivatalos kényszerével soha és sehol sem kötelezheti polgárait, ily munkákat csakis az önkényes vállalkozók morális szabad elhatározása létesíthet, s ha e munkák elmaradhatatlan és egyetlen föltétele, létalapja: a morális szabad elhatározás meging, vagy éppen megsemmisül — III. Napoleon teremthet csodás boulevardokkal ékes, tövér gazdagságban dúsalkodó Páris; tarthatja ideig-óráig feszültéghen Európa diplomatait újévi enuntatiói által; dicsekedhetik kimeríthetetlen hadaival, arsenáljaival és erősített táborhelyeivel, de el is jut menthetetlenül Sedanhoz és szükségképp létesíti a párisi communet.

S mert mi a hivatalos államban a főhatalomnak a nem hivatalos társadalom tekintjük s a mai kor államait menthetlenül elveszetteknek tartjuk, ha nem támaszkodhatnak az egészséges, morális, önzetlen, munka-végző társadalomra: elborongva kell szemlélőnk a terjedő mélyt, a tovább harapódzó kóranyagot s a már-már a nemesebb szervekig evődött rákfenét társadalmunkban, melyet ma-holnap hasztalan keresünk, s ha nemzet élet-szervezetéből kivész a szövetek és idegek rendszere: megmarad ugyan a hivatalos állam csontváza a maga közigazgatási, igazságszolgáltatási és hadszolgálati szálgaival, de a test szövetek és idegek nélkül nem él, hanem sirba, vagy muzeumba való skelet.

lemvonását képezi. Bajos dolog volna a derék ember társadalmi állását pontosan meghatározni. Találhatók ők mindenütt: fent, alant egyaránt; s alig lehetne az igazsághoz hűbben más szóval rájuk mutatni, mint ezzel: kővezetők.

Ez érdemesült kasszihoz tartozott Rengetegi ur is; sőt az sem lehetetlen, hogy fájának a mi világunkban eszközözlendő meghonosítása körül elévülhetlen érdemei lesznék mindenkor.

A kővezet, mire ő lesni szokott, igen sokféle s nagyon csalódnék a tájékozatlan szemlélő, ha azt hinné, hogy Rengetegi ur vágyainak netovábbja pusztán csak a jó és hálás szerepek színvonaláig terjed. A dicsőség még nem elégséges az idővességre; a jólét s mások kényelmes zavartalan bocsátása is szükséges ahhoz, hogy elégtűlt emberek lehessünk a Rengetegi ur teóriája szerint. A jólét biztosítására sok mindent megkísértett már a mi dicső barátunk, de sehogyan sem sikerült. A kártya kellemes, nem mindig hasznos időtöltés, s az írás is csak akkor nyújt zavartalan élvezetet, ha más fizeti meg a kvaterkák árát. A kártya és bor tehát gyakran zavart okoztak Rengetegi ur jólétre törekvő numerus nélküli számlatábláiban.

A nagyhét azonban rózsás reményekkel kezdte kecsgetni. A jó Hegyi bátyánk a társulat directora kilencz év alatt jól megszédte magát a zsíros állomáson s föltette magában, hogy beáll földesur-nak s a czifra komédiát végképen szegre akasztva, társulatát virágvasárnapján szel-nek eresztí. E váratlan elhatározása nagy megdöbbenést szült, s Rengetegi urnak jó alkalom nyílt különböző szemöldökjatekokra az ültözdeben és kávéházban.

Lehetetlen, hogy az utóbbi hónapok annyira szegénytelen momentumban gazdag története hasonló töprengésekre ne indította legyen azokat, a kik a napok futólag váltakozó esetei mögött szeretik és tudják keresni a mozgató okokat s következtetéseket birkak a multból és jelenből a jövőre vonni. S lehetetlen, hogy ennek alapján ne kérdezték legyen maguktól és társaiktól: hova vezet ez?

És a felelet az: ha a társadalom meg nem bírja magát emberelni, kilőve testéből maga és önkéntes az idegen, a megvesztegető s megvesztegetett anyagot, mely elemesztő s megsemmisítő a társaság minden nemesebb szervét, nincs miért várunk tavaszt, háborút, Oroszországot — a szétfoszlás, elernyedés, rothadás processusa magától, természetszerűleg fog lefolyni s a geographiai fogalom, melyet a Magyarország név jelez, talán még tartja magát egy darabig, de az élő emberiség számottevő tagjaiként e területen nem fog lakozni nemzete. . . .

A delegáció küllgyi bizottságának tárgyalásai — írja a „Hon“ — véget értek. Mint a tudósítások mutatják, politikai szorongatás érzete nem volt észlelhető a tárgyalásoknál, nagyobb politikai kérdések nem is igen érintettek és a discussió előfoglatlanul folyt. Ez már maga is a delegátusok részéről a küllgyek vezetője iránt nyilvánuló bizalomnak egy jele. Haymerle báró ezen előzékeny hangulatot nyilatkozatai által tagadhatlanul fokozta. Rokonszenvet keltett nyílt modora által, melyben e nyilatkozatok történetek, de legkivált kereskedelmi érdekeink erőlyes megrovására irányuló föltétele által, mely ezen nyilatkozatokból kitűnik.

Andrássy politikája előkészítette a helyzetet, melyet Haymerle, ki maga is részt vett a berlini szerződés alkotásában, most erőlyvel felhasznál. Első szereplése a delegációban olyan benyomást tett, hogy programja teljesítésében, mely a berlini szerződés eszméinek praktikus megvalósítását tűzte ki célul, nem kételkedünk.

A kolozsvári Sakk-Kör közgyűlése.

(Január hó 12-én.)

Szabó Sámuel elnök a jelenlévőket az új-évi-ben melegen üdvözölve, hatásos beszédében többek között különösen hangsúlyozta, miszerint a kör mult évben oly czélból alakult

— Humbug az egész, nem akarja többé megtartani a színházat, mert nagy a bér, jegyzék meg Rengetegi ur. Pedig ezt a társulatot többé össze nem hozza. Összehozhatná, mert van sok poltron ember közöttünk, de én részemről tudom, hogy nem megyek vele.

(Folytatása követik.)

Mi van a levegőben.

A dévai m. kir. főreáliskola tanári testülete által 1879 december 21-én rendezett „feloiasási estélyen“ előadta Egyed Mózes. (Vége)

Elsőször is egy hólyaggal bekötött üveget veszek elő; ráteszem a ritkító tányérjára; kevés ritkítás után a hólyag bereped. Ez is mutatja, hogy a levegő nyomást gyakorol, akkorát, hogy a hólyag nem bírja el, midőn a nyomás egy oldalul lesz és külső levegő nyomása a hólyag alatt levő visszahatása fölött túlsúlyba lép. A csattanást, mit a hólyag berepedése után azonnal hallunk, az üvegbe berohanó levegő idézi elő. Az előbbi kísérlethöz tanulságot véve, a hólyagot erős tárggyal fedjük el és vizsgáljuk jól elzárva. E czélra üvegharangot veszek elő és a hólyagot alája teszem. Lassanként szivattyuzva ki a levegőt, a hólyag felduad. Ebből azt következtetjük, hogy a ritka levegő kitágulni törekszik és ezt a kísérletnél az által mutatja, hogy a hólyagot felduadassza.

Ne bídjunk még neki. Tudjuk, hogy a melegnek is hasonló hatása van. Vizsgáljuk meg: vajjon egyezik-e az a hólyaggal tett kísérlettel. A végre ezen üvegüvegbe levegőt zártam be. Ha kézzel érintem, melegsik és kitágul. Ezt azzal mutatja, hogy a füstöt vizet maga előtt taszítja le. — Most hűteni fogom. A levegő kisebb térre szorul, mondjuk, sürűbb lesz és a külső levegő a vizet az üvegüvegbe utáná nyom-

Hirdetési díjak.

Határoz hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Delyegdj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket főlvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wallzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10.) Rnd. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvétel irodája Budapest Szerviztér 5. sz.

Nyilttéri czikkok

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

meg, hogy a sakk nemes barátai egy helyre összegyűlhessenek és ott, komoly, és nemes szórakozással tölthessék szabad idejük egy részét.

Végül örömeink adott kifejezést, hogy a közgyűlést a jelenlegi nehéz időviszonyok között újból megnyithatja.

Utána Friebeisz Gyula ideigl. titkár felolvasta évi jelentését, melyben a kör alakulási történetét kivül a kör anyagi és szellemi működését röviden vázolta. Többek között meg-érinté, hogy a választmány a lefolyt 10 hó alatt 20 választmányi ülést tartott; továbbá, hogy bizottságilag házszabályzatot és játérendet készített, valamint az érdek-feszültség tekintéből társas és díj-versenyeket rendeztetett; feladványi és megfajtési könyveket vezetett; melyekbe 300-nál több feladványok, illetve megfajtések irattak, egyszersmind a „Liposei“, „Magyarország és a Nagyvilág“, és „Vasárnapi újság“ czimű képes lapokba időnkint megfajtéseket küldött. Fájdalommal esettelle, hogy a mult év június havában a kör javára rendezett nyári táncvizigalom a rendezők fáradszatlan tevékenysége és áldozatkészségének daczára, jövedelmét nem nyújtott.

Végül köszönettel megemlékezett azon tagokról is, kik nagylelkű adományaikkal a kör vagyonát gazdagíták.

Ugyan ő, mint a kiküldött hármas számvizsgáló-bizottság előadója, a pénztár és leltár számadásról szóló felülvizsgálati előterjesztésben kitüntette, hogy a kör vagyona beruházásokban (ingóságok), leszámítva a kölcsönmivelet útján jedszett költséget, 60 frt. A számadás pontos és helyes vezetése indokából a pénztárnok, és háznagynak a felmentvényt kiadni ajánlotta.

A közgyűlés legfontosabb tárgya a költségvetés volt. Dr. Góth M. a költségvetési bizottság előadója a kör rendes szükségletei részletezése mellett annak fedezeti módját is taglalta; e fölött azonban hosszabb discussió fejlődött ki és minthogy e részben a vélemények oly eltérők voltak, hogy azok alapján érvényes határozatot hozni nem lehetett, a közgyűlés eb-beli jogát az alant megválasztva elősorolt választmányra ruházta.

Következett az új tisztikar és választmány megválasztása. Titkos szavazás után megválasztottak: Elnökké: Szabó Sámuel, alelnökké: Deák Albert, háznagygyá: Bonis István, titkár: Friebeisz Gyula, pénztárnokká: Boér Sándor. Választmányi tagok lettek: dr. Büchler Ignác, dr. Nagy József, Helfy Adolf, Gyulai Árpád, Allenberg Lázár, Gyarmathi Miklós, Trueza Endre, Mayer Ferencz, hr. Huszár Sándor, Széki Miklós és Csipkés Árpád.

hatja. Azért kiegészítve a tételt, ugy fejezhetjük ki, hogy a ritka levegő nagyobb, ellenben a sürű kisebb tért foglal el

Ezt ismerve, könnyen megfajtható lesz az a tünemény, ha bura alá egy pohárba sört helyezek és a szivattyuzás után a sör felhabzik; mert a benne lévő levegő és szénasv kiszabadul, midőn egyszerre azokkal a sör részecskéi is fölemelkednek. E szerint a légritkított térben a folyós anyag részecskéi könnyen és nagyobb mérvben mozognak, mint a teljes légnyomás alatt.

Ezen elvet alkalmazva, a folyós anyagot és különösen a vizet kevesebb meleggel is fel-főzhetjük, mint a megnyit rendes légnyomás alatt e felforrásláshoz elhasználnak. Ennek szemléltetése végett egy pohárban a légritkító bura alá langyos vizet helyezek. A ritkítást megkezdve, a víz azonnal forr.

A hólyaggal tett első kísérlet a levegő nyomásának nagy hatásával ismertetett meg. Hogy ama hatás mennyire fokozható, azt ezen két fél gömb segítségével akarom kimutatni, az által, hogy a levegőt közöttük megritkítom. A két félgömb már összetapadt és elválasztásunkra tetemes súly kell, a melynél nagyobb lenne, szükséges, ha a gömbök feltétele nagyobb volna.

Mint itt a látott kis gömböt, ugy veszi körül a levegő a földgömböt is. Az egész földfelületet körülövedző levegő súlya 2563 billis tonna,

Ha egy hosszú üveghangert a légritkító tányérjára helyezek és felső végét elcedem facsészével, a melybe higanyt töltök, ugy a szivattyuzás után a külső levegő a higanyt a fán átsajtolja és mi oly tüneményt látunk, mintha higanyszó esne.

A bura alá egy mérleget teszek. A mérleg karjain a nagyobb golyó egy kis rézsulyt egyensúlyban tart. Az egyensúly a szivattyuzás

A KELET TÁRCZÁJA.

A MI VILÁGUNKBÓL.

(Egy veterán színész naplójegyzetei után elbeszéli:

Mátrai B. Béla.)

(Folytatás.)

E perezbeg egy erős csörrenés hallatszott. Az ablak-táblák esőrómpölve hullottak a földre.

— Hitszegő, gaz és ürült mindkettő! sikolta egy hang az ablak előtt, s Révész né vésző ökle fenyegetődzve húzódtott vissza a tört ablak-résen.

Ernö dermedten állott e szóra, mig Aloiza görcsös kacajban tört ki; majd a földre rogyott, s iszonyu ideg-rohamai ugy eltorzíták a legszebb nőt, hogy Ernő az iszony és félelem miatt csak a zajra elősiető eseléd megérkezte után tudta megérteni a szomorú helyzet megrendítő voltát.

Ernö reggelig virrasztott a lázas beteg ágya mellett. Oh ez éj iszonyu volt.

A boldogtalan asszony rémes visioi benépesíték a félhomályban derengő szobát minden zugát. E rémlátományokhoz járultak Ernő feldúlt lélekvilágának szomorú lakói is. Végre elszenderült egy kar-széken. Midőn a kelő nap első sugara beköszöntött az ablakon: világa két boldogtalan, félig lehuny szemének homályos visszfényén törött meg.

Ki volt kettőjük közül szánsalomraméltóbb?

VI.

A nagyhét, a vidéki színész-világ ismétlődő szervezkedésének terhes, nagyhete közeledett. Ama könnyelmű, a holnappal

A f. évi pénz- és leltár-számadás teendő felülvizsgálatára dr. Góth Manó, dr. Kibédi Bisi-ni Domokos és Petrán József tagok lettek szám-vizsgálóknál kiküldve.

Elnök a közgyűlést élénk éljenzések között egy pár buzditó szavakkal elszlatta. Kolozsvárt, 1880. jan. 13.

BELFÖLD.

Abrudbánya, 1880. Január 10.

(Műkedvelői előadás. Bányász iparegylet.)

Tekintetes szerkesztő úr!

Az abrudbányai ifjúság folyó év. Január hó 8-án a „Román nő”-ház czimzett vendéglő helyiségében, az alakítandó műkedvelői társulat színpadi kellekei és díszletei megszerzése czéljából műkedvelői előadást rendezett, s a megtehető tapintattal választott „Három egyszerre” 1 felv. vigjáték Kislady Károlytól és a „Regény vége” 1 felv. vigj. Szépfaludy Ferencz-től a legjobb sikerrel adatott elő. A színpadi díszletek Blahó Ede iten tartózkodó festész és csöste alól kerültek ki, s valójába megérdemlik a díszeteket; mert hasonlókkal más vidéki műkedvelő társaság nem igen rendelkezik.

A szorgalmas ügybuzgalom, melyet e jól megszervezett, társulat tanusit, valójában naponta meglep, anyival is inkább, mivel egy pár előadás alkalmával, egy ide áthelyezett egyéniség nem röstöl, minden alkalmat felhasználni, hogy az alakulandó társulatot szétszassza, pedig ezen jó urnak is örvendenie kellene, hogy itt távol a nagy világ zajától a bérézek között egy magyar műkedvelő társulat existálhat, anyival is inkább, mivel túlbuzgó pártolás mellett is alig, alig képes e társulat magát nagy költséggel fenntartani.

A mi az előadott szindarabokat illeti, oly kerekdeden és folyékonyan folyt le, hogy nem hiába a közönség tetszés nyilvánításainak zajos tapsokban adott kifejezést.

Pálffy Berta k. a., Diószeghy Ilona k. a., Tabakovits Irén k. a., Pálffy Gizella k. a. és Ráczkövi Róza k. a. oly meglepő otthonossággal állottak meg helyeiket, hogy valóban a legelfogultabb bírálónak is bámulnia kellett e derék hölgyek ügybuzgalmán.

Az urak mindnyájan elismerésre méltó s megtehető tanulmányt igénylő gyakorlatossággal töltötték be szerepeiket.

Ezzel egyidejűleg fel kell említenem a bányászati terén tett némi haladásunkat is, ugyanis Boér Béla úr több bányák igazgatója, érezve a szegény bányász nép nyomorát; azon üdvös eszmére jött, hogy égető szükség egy „bányász ipar-egylet” alakítása, ezen eszme valósttása végett egy általános iparos bányász-gyűlést hívott össze, melyen csakugyan nem remélt szép számmal jelentek meg; s általánosságban ki lett mondva egy bányász-ipar társulat szükségessége, így a gyűlés egy három tagu bizottságot választott, élükön Boér Béla úrral, kik egy alapszabályt dolgoznak ki s a legközelebbi gyűlésen felolvassa, jóváhagyás végett a magyar ministerium-hoz nyújták be.

Az egylet üdvös működését annak idején t. szerkesztő úrral tudatandom, addig is „Gtiek aut.”

után meghomol, az üveg-golyó nehezebb, mint a rézsuly. Ez a két tény ugy egyeztethető össze, ha elfogadjuk, hogy a nagyobb golyó a szabad levegőn többet nyomott ki a maga helyéből mint a kis rézsuly és annál fogva a levegőn súlyából többet is veszített. Ellenben a légritkított térben a súlyvesztéség nem volt oly tetemes, azért a golyó a rézsulyt lenyomta, a mérleg egyensúlyát megzavarva.

A fennemlített elven a léghajózás alapul. A léghajósok és közülök először Gay Lussac a magasabb rétegekből levegőt hoztak le, mit a föld külszíne közelében levőhez hasonlítva, ki derült, hogy a levegő mindenütt ugyanazon két elem: oxigén és nitrogén keverékéből áll, a melyekkel vizgöz, ammoniak is összekeverve vannak. A szilárd anyagból a konyhasót és közönséges port, sőt a kozmikus-port észlelték. Ezekon kívül a levegőben szerves részeket, köztük életképes csirákat és rothadás által keletkezett illó terményeket is találtak. Ez utóbbiak a levegőtől származó betegségek okozói, de túlságos hatásukat a levegőben jelen lévő azon gátolja.

A bemutatott kísérletből következményt vonhatunk egy mindennapi tényre is. A tény lehet p. o. az, hogy egy süveg ezukrot veszünk, melyet a kereskedő a mérlegen apró vas vagy rézsúlyokkal egyensúlyoz, a midőn a súlyát méri meg. De az a kismány térfogatú vas a levegőben nem veszít a súlyából annyit, mint a nagy térfogattal bíró ezukor. E miatt ugyanazon pénzért a valódi súlynál kisebb súlyú ezukrot vásárolunk. Kárunk azon súlynak megfelelő mennyiségű ezukor árával egyenlő, a menynyit a ezukor által a helyéből kiszorított levegő nyom.

De hát a tollú? Erről tudjuk, hogy a pap feje fölött van. Ha valaki önké között azt vélte volna, hogy valóban az előadó feje fölött is a levegőben ott van, annak most tudomására hozhatom, hogy jó előre ezen hosszú üvegcsőbe zártam, hol mellette réz, ólom, fa darabok

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Rogead Ágost

harmadik előadása.

Chateaubriand és a vallásos visszahatás.

Rogead előrebocsátja, hogy Chateaubriandnak csak irodalmi érdemeit szándékszik bírálát tárgyává tenni, nem pedig elveit, a melyek az ő nézeteivel tökéletes ellentétben állanak. A mit az egyik tisztel, a másik megveti, a mit az egyik terjeszt, a másik kiirtani törekszik, szóval, politikájuk egészen ellentétes irányu, Chateaubriand royalista, Rogead republicanus, amaz a régi kor vallásos eszméinek bajnoka, emez a szabad eszmék embere. Az író, az embert óhajtja hát csak feltüntetni, az embert gyöngéivel, az író láng-ezével, a melynek hatalma általános, a melynek nagyságában gáncoskodni nem szabad.

A mily változékony Chateaubriand a politikában és a vallásban, oly nagy az irodalomban, noha műveinek iránya a mily szeretetreméltó, ép oly gyűlöletes. E föltevés oly igaz, a mily különösen hangzik, avagy Reneje, szaggatott kedélyvel, háborgó lelkével nem épen oly rossz példát mutat, a minő rokonszenyes alakban tűnik fel? Az az ifjú, a ki nem bír kibontakozni eszméinek tömkelegéből, a ki folyton gyötörnek kétélyei, a ki az élet oly korán, kiűrasztott s a ki megutált embert és világot, s a ki a láng-ész oly vonzó, oly ragyogó színekben állít élénk nem e a legrosszabb példa, melyet ifjúságunk számára képzeltünk?

Le génie du cristianisme (a kereszténység géniusa) czimú művével, a melyet 1802-ben adott ki, vallásos visszahatást akart gyakorolni, de czélját nem érte el, mert művéből, a mely irodalmi szempontból itélve, bármily remek, hiányzik a lélek, az igazság meggyőző szózata. Maga is bevallja „Mémoires d'ontre tombe” czimú munkájában, a mely csak halála után jelent meg, hogy e munkájában nyilvánított eszmék iránt, alighogy kiadta azokat, kétélyek támadtak lelkeben, de mivel már kimondta, nem vonható vissza s így tovább igyekezett terjeszteti az abban vallott hamis elveket. Önmaga mondja magáról: „Mindben kétkedem, semmi sem bír becsescl előttem, miben sem hiszek, csak álmaimban.” S így nagy munkája, legtöbb büszkesége, egy napig tartó hitnek volt csak szillemé nye. S nem titáni, emberi erőket túlhaladó munka ez egy lehetetlen vallás terjesztése, a melyet nem hiszünk s a melynek — az író minden törekvése daczára, a valót elleplezheti — minden sorából kéri az öszténység hiánya, a scepticismus, mit be is vall halála után, életében képtelenség leandett Voltairianusnak vallania magát könyvének megírása után, melyet Frankhon bukásának pillanatában bocsátott közre; ezéjia volt gyögyítőlág hatni a beteg kedélyekre, azt állítja, hogy szándéka jó volt s ha a művében terjesztett eszmékben nem is, de azoknak jótékony hatásában meg volt győződve. E mentsege annak a könyvnek, a mely a maga idejében roppant sikert aratott.

Napoleonnak kezdetben ellensége volt Chateaubriand, de később, midőn ez élénk tendületet adott a vallásnak az által, hogy a forradalom alatt bezárt templomokat újra felnyitotta, kibékült vele s később szolgálatába állt. Valójában royalista volt, de olykor republicanusnak vallotta

vannak. Ha a esövet megfordítom a toll nem csak le oly gyorsan, mint a réz vagy olom, hanem erősen elkésik.

Most a csőben a levegőt lehető jól megkritikó és ha azután fordítom meg, akkor a tollú közel oly gyorsan esik le, mint a többi tárgy. Ebből következtethetjük, hogy a tárgyak egyenlő nehezék és a teljes légteres térben egyenlő gyorsan is esnek le, úgy hogy ha a pap oda megy, akkor a tollú oly módon fog a fejére esni, mint egy ugyanakkora vas.

A kísérlet azt is igazolja, a mit fennebb említettem, hogy a levegő jelenléte az emberi élethez mellőzhetetlen. Ezt egy rövid kísérlettel mutatom be. A bura alá égő gyertyát helyezek. Kevés ritkítás után a gyertya lángja elhalványul, lassanként megnyulik és végre elalszik.

Mint hogy az emberi testben a tápszerék lassú elégetés után alakulnak át táp-nedvré, sőt a vér az élet fontartására az által lesz alkalmas, ha a lélegzésnél a levegő élenye a tudóhoz jut s ott egy finom hártványban felhalmozódik, azután a hártva belső oldalán a hőmöglobinnal érintkezve és azzal laza vegyületet alkotva, a test minden részébe elvezettetik. — azért mondható, hogy az élet és a táplálkozás lassú égés. De a légritkított térben az égés megszűnik; ebből következik, hogy ott az élet sem lehetséges; mert a légritkított térben a nyomás csekélyesége miatt az égést és életet elősegítő oxgyen a vérbe kelő mennyiségben nem hatolhat be.

Egy üveg-golyóban a levegőt megkritikó, akkor a bennelevő csemetének igen gyenge hangja hallható. Ha levegőt bocsátok be, akkor a csemetés élénkebb lesz és jobban hallható. Azért helyes lesz ama következtetés, hogy levegő nélkül a beszéd s annál fogva a közlekedés nem volna lehetséges. Sőt a hangot mindenféle a levegő a maga mozgása által viszi el.

— Más tüneményeket mutat a levegő akkor, ka összeszorítjuk. Ezen edényben a levegőt iselőre összeszorítottam vízzel. A csapot fölynitom.

magát, halála után pedig épen democraticus szímben óhajt feltűnni. Nem lehet tehát tagadni politikai változékonyságát, a melyet St-Beuve is elismer életrajtaban, a melyből némely adatokat merit előadó Chateaubriand életéből.

Chateaubriand René Ferencz algróf előkelő, de szegény bretagnei család szülötte. Már kora ifjúságában többszörös anyagi, lelki veszteségek sújtották s tán ezekből ered örökös búsongása, kedélyének önmagával való meghasonlása. Anyjának és egy nővérének halála — kit Lavile néven egyik regényében is szerepeltet — melyen sebzé lelkét, s kifejeleszté vele született hajlamát a búskomorságra. Örökös szenvedés, gyögyíthatatlan életunság, képtelenség boldoggá lehetni s végtelen sóvárgás az elérhetetlen után, legtöbb jellemvonásai egyéniségének; miként a boldogtalanság Don Juanja egészen elmerül fájdalomai-nak élvezésében s a hódításokban, melyeket azok nyilvánításával gyakorol. Fékeshetlen vágy szerelemre, nagyságra, dícsőségre tűnik ki minden szavából, vágyakat nyílvánit folyton, a melyeknek teljesülése nem elégti ki; vágyott ő minden elképzelhető és képzeltetlenre s midőn mindéből kifogyott, a mi tárgyl szolgálhatott volna magasra törő vágyának, végre káposztát termeszteni volt minden óhajta: mindent elkövetett, hogy magának halhatatlanságot biztosítson s még is arról panaszkodik, hogy miért is született s feledésre vágyik halála után.

„René” czimú regényében, a melyben önmagát írja le, rendszeresen tanítja a szenvedést, a világfájdalmat, az önmagával való meghasonlást s azt a mindenáron boldoggá lenni akarást, a melyet előadó azzal fejez ki, hogy képes lenne egy házat meggyújtani, csak hogy tüznél egy tojást főzhessen, azt a boldoggá lenni akarást, ha másképp nem lehet, a mindenség romjai felett. S fájdalom! Chateaubriand elérí czélját, egy egész nemzedékre bele oltja amaz iszonyu kór esirait s a mely, mint vészes örökség szállt tovább, tovább s még ma is létezik, hiában fáradtoztak az újabb kór józanabb írói annyit kiirtásában. Hiában, mert — s ez a főbaj — René felségesen van írva, téle költészettel, magasztos szépségekkel s iránytan tekintetében valódi remekmű, remekműve szerzőjének.

Anyjának halála után szórakozni Amerikába utazik Chateaubriand. Vajjon csakis szórakozni? avagy tán a nagy művészek színekre volt szültsége nagyszerű képleteihez s azokat keresni tett annyi utazást életében?

Mert természeti leírása félséges, szebbek tán Rousseau és Bernardin de St. Pierre festésinél e két nagy szellemnél, kikkel egyetemben hozta létre Chateaubriand a vadon iránti rajongást, abban keresve nyugtot a léleknek, a mely kiűradt az emberi társadalom zajában. Nagysága a természet festésében ép oly végtelen, mint azok a rengeteg öserdők, határtalan pusztaságok, háborgó és pihenő vögnélküli tengerek, a melyeket képeiben megörökített s a mi sokkal nagyobb érdemére válik, mint az eméeri szívek mélyeiben való kalandozás.

Egy véletlenül kezébe akadt franciaia lapból a forradalom kitörése, a várennesi szökés és a király elfogatása felől értesül. Ez hazájába visszatérni s a király védelmére kelni készíti őt, a mit meg is teszen és sebet is kap Thionville-nél. A forradalmi párt győzelme Angliába szökni kénytetli, hol a későbbi nagy úr padlásszobá-

Az összenyomott levegő a vizet magasra fölhajtja. Itt van a szűkő kut.

De a levegőt jobban megsűrítém. Ezen rézhengerbe a levegőt beszorítom. Ha a henger tetejére szűk nyílást alkalmazok akkor az előre bebűtött víz egy finom sugárban a plafontig emelkedik fel. Ez az összesűrített levegő hatásából származik. Ugyan ilyen hatás tartja a hajókat és a szélmalomokat is mozgásban, hol ezt haszonra fordítai szokták. —

— A levegőt most ezen üveghengerbe szorítom össze. De a ramás első részére egy kis taplót erősítek. Ha sikerül a levegőt kellő gyorsan összenyomni, ime tíz keletkezik és a tapló meggyűl.

— Mindezeknek oka a levegőben van. De mi az az ok? Ha a kísérletek nem mutatják is azt, hogy az a pestis okával azonos, mégis azt határozottan igen, hogy „valami van a levegőben.” És ez nem más, mint azon erő, mely az anyaggal vagy összekötve van, hogy töle elválasztani nem sikerül, sőt ezer meg ezer változatban, újabb és újabb mozgásban nyilvánul előtűnik.

Mint hogy a levegőben benne lévő erőt átalakítottuk a szűkő-kutnál mozgásá vagy az utolsó kísérletnél fény és melegé: innen következtetjük azt, hogy az erőt átalakítani igen, de megsemmisíteni, vagy kézzel megfoghatóvá tenni nem lehet.

— Ha még egyszer ismételtük, „hogy mi van a levegőben, sőt a költő ama kérdését is hozzácsatoljuk:

„Mig orszóján közönynyel elsodorja
A természet a végtelen fonált,
S összhangelan a lények zűrzavara
Egymásba bosszantón kiált:
Mi őnt mindaddig a világfolyásra
Dallamra lejtő zengő életet?”
mondható, hogy nem más, mint a
„Mindent élől
A mindent élítő erő.”

Déván, 1879. december hó.

ban kénytelen lakni s franciaia tanításból tartja fenn magát. Ott írta meg „Essai sur les revolutions” czimú munkáját 1797-ben s 1799-ben visszatért kazájába, hol „Atala”, „René” és „Le Génie du Christianisme” czimú munkájával roppant dícsőséget aratott. Nemsokára Bonaparte szolgálatába állt, ki őt a római követséghez nevezte ki, de Enghien herczeg megölése után lemondott hivataláról s Jerusálemben élt.

Római útja nagyon regényes volt. Siron-tuli emlékirataiban föléle tett vallomásai kétségbe ejtik Sand asszonyt, a ki, mint irodalmi működésének szenvedélyes bámolója, nem maradhat közönyös jellemének ányoldalai iránt sem. Mondjuk el hát — miért né, mikor ő is bevalja? — hogy három ok birta őt e megbízatás elfogadására. Beteges barátnőjét Beaumont asszonyt óhajtotta szelidebb éghajlat alá kísérni, menekülni vágyott nejtől, egy Delavigne kisasszonytól (a ki mellesleg mondvá szeplőtlen jellemű hölgy volt és nagyon szenvedett a mellőztetés által) és hasznára akart válni a vallás ügyének. Menynyi ellenmondás van mindebben.

Ép ilyen ellenmondásokba keveredik szent földi útjára indultában. Azt mondja ájtatos lélekkel hagyta el Páris s egész útjában zarándok-ként érezte magát, a kit magasztos hivatás készit életét a vallásnak szentelni. Később aztán ki mondja, hogy Spanyolhonban találkozott a nővel, kinak képe mindenit kísérte útjában. Miként St. Beuve mondja, e férfiú mindent képes volt áldozni szenvedélyeinek, melyek az élet-unalommal s regényes, kilégíthetlen vágyaival egyesülten tetteinek förgőit képezték. De mind e hibáit bájos, vonzó mosolyával leplezi s műveinek erkölcsi hiányait lángesének fényes ragyogványával vonja be.

A politikában is gyakran eserél véleményét. Majd a királyság védője, majd Berangen elvárátjaként nyilvánul. Azt mondja, hogy ő hajlamból köztársasági, kötelességből bourbonista s alkalmilag vallásterjesztő. (Mily félszeg hitvallás!

Mondja, hogy anyja halálakor ébredt fel lelkében a keresztényi hit. „Megtudtam anyám halálát — írja — könnyekre fakadtam s hinni kezdtem! De hite nem volt mély, nem volt valódi, mert alig hogy megírta hitvallását, megszűnt hinni benne. „Életem hit és kétyel közt foly le” — írja továbbá — s valóban oly változékony volt, hogy ha az ember tájékozni akarja magát föléle, jó volt megtudnia, ha hívó vagy kételygő szeszélyében találja-e?

Írt egy tragoodtán is „Mózes” czimmal, de a melynek, — bármennyire igyekezett is mindent elkövetni saját dícsőtésére — még sikert sem tudott kivívni. Költeményt is írt „a halál románcza” czimen.

Öndicsőtésében, ügyszólván istenítésében nagy segítségére volt Récamien asszony, a ki élénk barátságot tanusított a ventlő Chateaubriand iránt, s iránta való tiszteletét annyira vitte, hogy híres salonját egészen neki szentelte, csak is Chateaubriand műveit, vagy azoknak dícsőtését volt szabad abban hangoztatni. Egész alakját tömjénfüst fellegébe burkolá, ebben a felhőben tűnt el a földről Chateaubriand, a mely azonban a szabadság lehtől 48-ban egészen szétfőszlott.

Utánna Demaistre József tűnt fel, mint valóságos író s mivel nemcsak lángész és ékesen szóló volt, miként Chateaubriand, de igaz is, mint Bossuet; mindkettőjüket tulszárnyalta. Azt mondja, hogy a forradalom bűnhődés volt a királyság bűneiért, a forradalomnak a császárság volt büntetése. Írt egy könyvet „a pápa” s egyet „Pétervári levelek” czimmal s különösen ez utóbiban jjesztő képét adja az újabb kór erkölcsi súlyedésének.

Defraisinus is közöl jellemrajzot Chateaubriadról. Azt mondja, az ember csak élete kezdetén és végén valóban öszinte. Így Chateaubriand is csak ifjúságában az „Essai sur les revolutions”-ban és halála előtt a „siron-tuli emlékiratok”-ban volt igaz. Sajnálja töle lángészét, a melylyel annyi jót művelhetet volna s csak ártalmassá lőn. Ő is lehetetlennek tartja oly való-lási elvek terjesztését, a melyekben magunk meggyőződve nem vagyunk. De a lángészt nem tagadja meg töle, hogyan lehetne oly száraz tartalmu könyvet, mint a „Genie du Christianisme” lángész nélkül széppé varázsolni. Chateaubriand ingatag és csodálatraméltó egyszerre műveinek olvasása elbódítja s delejes izgalomban ejti az embert.

(Folyt. köv.)

Erjédt italok, bor, ser és szesz.

(Hivatalos jelentés a párisi kiállitásról, szerkesztette Gamauf Vilmos, kijadta az orsz. magy. kir. statistikai hivatal. Budapest, 1879.)

E munka megjelenését már egy év előtt kíváncsian vártuk, most kezünkben van a díszes kiállítás nagy 8-rét füzet, s benne a 75-ik szakosztály (erjédt italok) a maga fényében és hiányában, gazdagságával és fogyatkozásaival.

A hivatalos jelentések megszokott magos stýlje és malmái, lajstromai, már jó előre kellő elszántságot tételnekkel fel a bátor olvasótól, és ime! a kötetre menő számok halmozása helyett egy 37 lapra alig terjedő füzetke, s a lóhátróli pöffeszkedés helyett, szerény, gyalogos beszél-

getés a „minorior gentium” által is élvezhető tiszta magyar nyelven!

A népek erejének egyedüli forrása, az értelmi és erkölcsi egyesülés, sehol sem valószínűtlen, mint a gyakran ismétlődő kiállítások mezején; hogy e részben történt haladás, eléggé mutatják a kiállítás alkalmával egybegyűlt külfönneni congressusok. A kiállítás maga — ugylátszik — nemcsak a szellemi felsőbb-ség fényes fegyverével igyekszik győzelemre, hanem követi az újabb hadndomány sikeres, de költséges rendszerét: nagy tömegekkel nyerni meg a versenyt.

Mindkét jelenség haladásnak mondható, azonban még egyik maradandó világosságot áraszt maga körül, addig a másik megköti és gyönyörködötti ugyan a szemet, de pillanatnyi hatása nem hogy maga után egyebet, álomszerű visszaemlékezésnél. E tétel igazsága kívül-alon alkalmazható az „erjédt italok” osztályára, s mert nemzetgazdaságitag fontos tényező, igen helyes volt a rövid benyomást maradandó „jelentésbe” foglalni, a szerencsés megoldás pedig a szerző, Gamauf Vilmos érdeme. Ő, ki már a bécsi kiállításon, mint megbízott, tapintatos fölépésével elismerést aratott, ezuttal is a szemé-lyes megfigyelést és a rendelkezésre állott idegen anyagot ügyesen egyesítette egy tanulságos egészszé, s jöllehet a könyv nem szaktudományi értekezés, de Gamauf el tud bánni egy kis borral egy, mint likörökkel és sörrel. Sokat lát, mindent jól megnéz, nem ijed vissza a bírálattól sem, s nem tesz úgy, mint sok hivatalos jelentés; hogy begyét tele szedve, generalizál s a dolgokról végérvényes ítéletet mond. Azért mindenki élvezettel fogja olvasni az ő mesterkéletlen összehasonlításait, s nem szédül bele — mint másutt — a milliókkal dobálózó körmondatokba. Följegyzéseiben és következtetéseiben — igen helyesen! — magyar szemponton áll, hízegés nélkül elmondja a díszetést s kinélet nélkül megírja a mulasztást és hiányokat.

Ismertetni e jelentést annyira lenne, mint azt szóról szóra idézni, azért hát csak megelégszünk, ha figyelmébe ajánlottuk mindenkinek, biztosítjuk előre, hogy a rövid órácska, melyet elolvasására szánt, nem lesz az elveszettek közé számítvá.

Dr. W.

A fővárosi néplázadás.

Már reggel fél 9 órakor el volt lépve a hatvani-uteza s a mellék szép-uteza embertömeggel: alig lehetett mozogni az utcákon s a rendőrség kezdetben békésen viselte magát, egyenként sétáltak a gyalogok és lovasok az utca közepén.

Az „Éljen Verhovay,” „Le a frakkos bandával” kiáltásokat falrengetően hangoztatta vissza az ezer meg ezernyi torok s a tüntetés 9 órakor már valódi monstre tüntetéssé vált. A tütytyel és kiáltásokkal nem érte be a nép, s egyik ablaknak (a szép-uteza felől) esőrómpölésével általános éljenzés mellett kezdetét vette az ablak betörés.

Egyik koppantás a másik után hangzott le a vastag tükör-üvegekről s minden ablak bezúzásra felriadt a frenetikus tetszésnyilatkozat. Eleinte csak nagyokat koppantak az ablakok, a nélkül, hogy betörték volna. Vastag kristály-üvegek voltak, s a feldobott 4 krosok nem törték át, kö pedig sz aszfaltos utcán nem volt.

A kaszinóval szemben egy épülő ház van. Ennek vakolatlan részéről szétszedték a téglát s volt löveg, a melynek nem állhatott ellen az üveg. Egymásután esőrómpölt le minden a blak-tábla a közönség fejére. Bánták is azt; csakahogy hullott. Husz ablak-tábla vár becsináltatásra.

A közönség oly zsúfolásig megtölté az utcákat, hogy a kaszinó épületet formálisan elzárták a külvilágtól.

A rendőrség minden dobás után összeszadadt, s kifogott egy-egy embert a tömegből, a kit aztán a sok ember menten kiszabadított. Három elfogatás akart történni kezdetben, de hát hiábavaló munka volt.

Ha tűzbe vett a rendőrség egy dobálót, az futni kezdett s a nép összecsoportosulva útját állta az üldöző rendőröknek, s a dobálók így kikerülhették az elfogatást.

E közben még semmi nagyobb rendetlenség nem történt. A közönség éljenzett, s verte be az ablakokat egész rendben. S vége is lett volna az ablaküvegek elfogytával a demonstrációnak, ha nem történek valami.

Egyik rendőr kardot rántott!

A nép azonnal letiportas bajtársai ügyrittek be félhalva a rendőrségi palotába. Hamarjában még két gyalog rendőrt vezettek be véres fejűl a biztosok biztos helyére.

Fél 10 órakor. Harminez lovas rendőr jelent meg a ferenciek-téri kútnál, s kemény trapban ügetve, nyomni kezdék a tömeget. Volt iszonyu zavar, három embert gázoltak el.

A lovas rendőrök rohama kitisztította az utcát.

A lov as rendőrök kiszorították a tömege

a hatvani-utczából s az látszólag el is oszlott; de rövid idő alatt annál elszántabban csoportosult a Szikszay vendéglő előtt s a hatvani-utca országnál torkában. Az izgatottság nőtton nőtt, a tömeg ezekre szaporodott, sokan Kossuth Lajos nótáját kezdték énekelni s az ingerültség oly magas fokra hágott, hogy a rendőrség lassan hátrálni volt kénytelen.

Megharsant a trombita; pörgött a dob. Szuronytszegezve özönlött a Kussevich-ezred két zászlóalja, később az egész ezred.

A tömeg futásnak eredt.

Egy fiatal orvosnövendék sulyosan megsebesítették, egy másik ifjúnak karját s mellét szurkálták össze.

Egy elegáns fiatal ember kilépve a Szikszay-vendéglőből, a szurony szemének nyomult, keresztül hatolt a szemüregben be az agyba és halvarogyott össze.

Ugyanakkor a hatvani-utczából a nemzeti színház elé szorított néptömeg néhány rendőrt bolitásokkal halmozott el. E rendőrök közül kétőt véresen vettek el a helyszínéről. A házak falain alkalmazott lámpákat a tüntetők kikapották, sokat össze is törtek, s kövekkel kezdték hajigálni a rendőröket, mely alkalommal egy fiatal ember a balszeme táján erős sérülést szenvedett.

Trombita szót hallunk. Rohamra vezetik a bakát; dühös tekintettel, ökleit ég felé emelve áll a nép; az első trombita szó után nem mozdul senki. Még egy rohamjel — s a fegyvertelen nép Verhovay életése között szorult tovább ki állásából, de a tömeg azért marad, daczol. A kivont szuronyok feléje szögezve villognak. — Éljen Verhovay, le a gyíkosokkal, akasztófát a gazoknak! —

A katonaság rohan; menekszik a ki tud, de nem mindnyája menekszik.

A baka szuronya és puskatusa vak dühvel szar, vág, a ki ellenáll, mire az országnat és kerepesi utat keresztező tér megtisztul annyira, hogy a katonaság négyoszögöt formálhat és fényegető állást foglal csak. Kelet, dél és nyugot felé, — sebesültek jaja tölti be a levegőt.

E pillanathan bajos ítéletet mondani, sőt csak körülbelül is meghatározni az esetek számát. Azok, kik könnyebb sérülést szenvedtek, öveik által huzoztatottak tova gyors futásban; a ki puskarússal ütést kapott s hosszabb betegséggel sinli meg, olyan igen sok van, többen a tömegből szorítva elestek, főleg öregek.

Nehéz sebesült a Rókus kórházban kettő volt: Papp Árpád 19 éves festő növendék, kinek a szeme alatt mely bajonetszurás van és a feje bezuizva; — és Rósz Ignác 20 éves pinceszér, kinek a füle tövénben van mely bajonetszurás, mely a velőkit hatott.

Egy egyetemi hallgatót fején igen erős szurással, egy jeles író vezetett hazafelé a czukor-utczán. Alig, hogy tántorogva mehetett szegény.

A katonaság a kerepesi-uton folyton tovább húzta a tömeget, tovább az állat-gyógyintézet felé is, meg föl a váci-utnak. Megkezdődött az ostrom-állapot. A közlekedés el lett tiltva.

A közönség üldözése tovább tartott, új rohamot fúttak a Kussevichok, elzárták az Eszterházy-, ösz- és sip-utczát (itt igen sok ember szorult össze), de lejjebb-lejjebb mindjobban hangzott: le a kutyákkal, le a katonasággal, éljen Verhovay, éljen a forradalom!

NAPI HIREK.

— **A szomori Verhovay-párbaj** által okozott utcai lázadásról tegnap közlött budapesti megdöbbenő táviratunk, a melyről azt hívták, hogy valaki fel akar ültetni, fájdalom, egész terjedelmében valóban bizonyult. Lapunk egyik szíves barátja dr. Kolozsvári Sándor egyetemi tanár volt szíves azt lapunk számára küldeni, s minthogy a tanár ur csak egy nappal az előtt utazott fel a fővárosba s erről nekünk nem volt tudomásunk, azt hívták, hogy valaki a „kolozsvári elnevezés alatt rít tréfát akar velünk ülni. Nem rég történt, hogy egy álnév alatt feladott távirat következtében a budapesti lapok éppen lapunk szerkesztőjét, mint halottat bucsuztattak el az élők sorából, s magunk is annyi hamis névvel ellátott közleményt s táviratot vetünk, hogy a közönség félrevezetésének kikürtelése végett nem tudunk elég óvatossággal lenni a közlemények kiadásában. Így történt, hogy a tanár urnak velünk szembe tanúsított szíveséget, lihetetlennek látszó közleményét balul magyaráztuk. A nap folyta ban ísméletlen kérdést intéztünk Budapestre, s az alább közlött megdöbbenő táviratokat vettünk. Lapunk számára egyébként gondoskodva van, hogy mindennap pontos és hiteles táviratokat kapjunk. Ugy látszik azonban, hogy Hegedűs Sándor t. munkatársunk, ki évek óta a táviratok közvetítését volt szíves magára vállalni, nem számítva ilyen rendkívüli eseményekre, a delegatio gyűléseire Bécsbe utazván, elmulasztotta intézkedéseket tenni, vagy a kinek intézkedett, feledezett meg feladatáról, hogy kivételképen tegnap nem kaphattuk a rendes kézbe is értesítést.

Helyi hírek.

— **A veszett ebekre** különösen felhívjuk a rendőrség figyelmét. Mint valamely pusztai tanyán a farkasoknak, úgy ki vagyunk téve a város közepén a veszett ebek marásainak, azaz a különbséggel, hogy ez utóbbiak sok esetben iszonyatos halált okoznak. Már is számosan vannak nők, egyetemi hallgatók stb. városunkban, a kiket veszett eb mart meg, egyet közülük szuronyával döfött keresztül egy katona, a mint az eb reá ugrott. Borzasztó állapot ez egy népes városban! s a midőn figyelmeztetjük a szülőket is, hogy ügyeljének gyermekeikre, komolyan felhívjuk a rendőrséget, hogy a legszigorubb orvsgálatot tartson; vizsgáltaassa meg hivatalosan orvossal kivétel nélkül minden háznál a kutyákat s tűzzön erre ki időt az egyes kerületekben, hogy minden gazda tartsa otthon kutyáját. Szóval szigorúan gondoskodjék róla, hogy életveszély nélkül léphessünk az utcáira.

— **A nőegylet bálja** Kolozsvárt. 1880 január 17-kén a kolozsvári jótékony nőegylet nagy álarczos bált rendez a városi redoute teremben két zenekarral. Kezdeté est 9 órakor. Beléptül: a terembe és karzatokra 1. tr. karzati állóhely: 40 kr. Jegyeket válthatni a czukraszatokban; estve a pénztárnál.

— **A kolozsvári angol társalgó körnek** 15-én estve 7 órakor a „Hungáriában“ évi közgyűlése lesz, melyre a kör tagjai tisztelettel meghívotnak. A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári és pénztárnoki jelentések. 3. A választmány indítványai. 4. Hivatalnokok választása. Kornis János elnök. Kolozsvárt, 1880 jan. 13.

Hazai hírek.

— **Verhovay Gyula** állapotáról maga a „Függetlenség“ jelenti, hogy rosszabbra fordult. A beteg dolgozószobájába közepén fekszik hanyat fehérléppel borított nyugtamlagon. Arca nem igen változott a sok szenvedés alatt; de szemei lázas tűzzel égnek, s homloka izzó. Még tegnapelőtt délelőtt tréfásan szolt pár szót környezetéhez s délben lívegőleseren töltöttek a szájába levést. Délután azonban erősen kiűrt rajta a genyvály s este felé deliriumba esett. Rendkívül nyugtalan volt, zavartan beszélt s lélegzése akadózott. Lélegzése különben is egész nap gyors, rövid volt; csak úgy kapkodott a levegő után. Éjjel után egy órakor jelentik, hogy Verhovay Gyula állapota még sulyosab. Dr. Farkas László jobboldali tüdőjén erős gyulladást konstátált. A beteg vért kúp, s magán kívül van. Éjjélkor testhőmérséke 39.6 C fok volt, érvevérese százon felül. Az életveszély nagy.

— **Majthényi** a kaszinó-tagságról lemondott s a kaszinó elnökéhez a következő levelet intézte: „Gr. Szapáry Antal ur ö exzellenctiájának. Kegyelemes uram! Minekutána azt vettem észre, hogy személyem miatt a kaszinónak kellemetlenségei vannak, a kaszinói tagságról ezenle lemondok. Kérem ezt a választmány nyaval tudatni. Tisztelettel br. Majthényi Izidor.“

— **Festetics Pál** a következő nyilatkozatot tette közre. E hó 10-ikén a „Függetlenség“ben megjelent, reám vonatkozó közlésekre szükségesnek tartom kijelenteni, hogy a közlött két első levél valóságát elismerem, a harmadik (III. jelzett) levelet azonban hamisítványnak jelentem ki, mikép ezt a vizsgáló bíró előtt történt kihallgatásom alkalmával is vallottam. Mintán az egész ügy felderítése jelenleg a bíróság keze között van, felkérem a t. közönséget, hogy ez ügybeni ítéletét a bírói eljárás eredményeitől tegye függővé. Egyszersmind kijelentem, hogy miután ezen ügy egyes részletei sajtó útján ugysem tisztázhatók, ezentel e tárgyban mindenemti nyilatkozattól lehetőleg tartózkodni fogok. Bécsben, 1880. jan. 11. Gróf Festetics Pál.

— **Zichy Ferraris Viktor röpirata**, melyen a szerző lázas izgatottsággal dolgozik, a napokban már megjelenik. Megjelentése elé a kaszinói körök feszült várakozással néznek, mivel az rájuk nézve nagy érdeklő közleményeket tartalmaz. A röpiratnak, — mint halljuk — egyedül célja lesz kimutatni, hogy azok, a kik gróf Zichy Ferraris Viktor a kaszinóból kigolyózták, a legkevésbé alkalmasak arra, hogy erkölcsbírakként szerepeljenek; különösen a Szapáry grófok ellen lesznek benne pikáns leleplezések. A könyv azonban nem kerül a nagy közönség kezére, mivel csak annyi példányban fog nyomtatni, a hány tagja a kaszinónak van, s ezek mindegyikének meg fog küldetni.

— **Blaháné** mint szinigazgató. Blaháné asszonyról azt a meglepő hír közlik velünk, hogy szándéka van neki erejét, mint önnálló szinigazgató megkísérteni. A színház, mely azon szerencsében részesül, hogy Blaháné asszony direktorodik benne, a székesfehérvári lesz. E színház az utóbbi időben meglehetősen zilált-vizonyok közé jutott s Károlyi szinigazgató már csak a legnagyobb erőfeszítéssel s anyagi áldozatokkal tudja folytatni az előadásokat. A jövő színi évadra Blaháné asszony fogja a színházat bérbe venni, s a főváros jelesebb színészeiből

alakítandó társulatával hetenkint négy előadást tartand ott. A budapesti közönség azonban nem fogja elveszíteni hedvenezét, mivel Blaháné asszony hetenkint csak kétszer [szándékszik Sz. Fekérvárt föllépni, s így idejének nagyobb része a budapesti népszínházé lesz.

— **A magyar tud. akadémia** II. osztálya tegnapelőtt Pauler Tivadar elnökelete alatt szakülést tartott, melyen Körösy József lev. tag tartá székfoglaló felolvasását „a nemzetközi statisztika s a kongresszusokról.“ Felolvasó mindekelőtt fejtegette azon áramlat káros voltát, mely a nemzeti statisztikának igyekszik útját állani. Szól azonkívül kimerítően a felvételi eljárás egyformaságáról s ennek érdekében szükségesnek tartand, hogy a kongresszus által oly táblák állapíttatnának meg, melyek a nemzetközi statisztika összehasonlítása ezéjából minden állam részéről egyformán volnának kiállíthatók. Második felolvasó Jakab Elek volt, a ki Kazinczy Gábor irodalmi hatásáról olvasta fel tanulmányát. Három időszakra oszlik Kazinczy Gábor írói munkássága: az első 1835—1843-ig, a második 1843—1849-ig, a harmadik 1849—1864-ig terjed. Felolvasó a jegyzések sorában Kazinczy mindenik korszakban megjelent eredeti és fordított műveinek gondosan készült teljes jegyzékét adja, kijelölván, hol s mikor jelentek meg s mintegy tílkörben állítja az olvasó elé egy élet munkássága összes eredményeit. Kimutatja, hogy Kazinczy csak fordító és kiadó akart lenni egész életén át; egyik legkedvesebb foglalkozása remek művek fordítása volt. Fordításai közül kimagaslók Marcus Galeotus műve Mátyás király jeles mondasairól és tetteiről. A másik nagybátyjának Kazinczy Ferencz írásai levelei és munkái összegyűjtése, kiécszítése és nyomtatásában közrebocsajtása volt. Ezeket vagy maga, vagy Toldival együtt adta ki a m. tud. akadémia. Munkásságának harmadik időszaka 1849—1864-ig terjedt a magyar történetírás scriptorainak és több főnévő történelmi emlékek kiadása. Nevezetesen Szemere Pál fölött a Kisfaludy-társaságban tartott beszéde, mely Szemereinek, de neki is halhatatlanságát szerezte meg. Adatok alapján érdekesen festi fölolvadó Kazinczy szerénységét, a ki tehetségét eredeti írására nem tartván elég nagyknak, megelégedett, ha jó fordításokat adhat a nemzeti irodalomnak. Ezzel az ítéssel véget ért.

— **Szelidített vidra.** Kovaliczky Péter, ungvári képfaragó és aranyozó mester, M.-Szigeten jártában, onnét egy kis vidrát hozott magával s fölnevelte. E furcsa állat, kivált szelid állapotban, ma már a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, mert eleven állapotban, minthogy éjjel is a víz alatt keresi élelmét, nagyon nehéz hozzájutni. Az említett vidra, az „Ungvár“ szerint maeska, vagy rövidebb lábai miatt helyesebben nyest nagyságán, gazdájának egyetlen szavára hozzá jó, előtte hátulsó lábaira ágaskodik s nyikorgó hangokat adva, kér tőle enni-valót. Eléseget nyers hús és hal képezi, gazdája azonban lehetőleg gondoskodik esikről, melyet mindenek fölött szeret, kivált savanyú káposztával. A vizes kupát, melyben a csikok vannak, nagyon jól ismeri, s ha azt ránézve elérhetlen magasságba nem helyeznék, bizonyosan belehúyna a kupába. A műhelyében, hol gazdája körül tartózkodik, nem fél az idegen emberektől, sőt simogatni is engedi magát a nélkül, hogy kimutatná tekintélyes fogaféherét, a szabadban azonban, mert gazdája után gyakran lemegy a Kis-Ungra, aggódva követi gazdája nyomait, sajátosságosan úgyve s hosszú farkát maga után húzva. Fekvőhelyét, egy láda fenekét, magasztokta forgácscsal kibélelni, mert a kényelmet kedveli, s különösen öröme telik benne, ha gazdája maga mellé veszi az ágyba. Szelidségéből esupán akkor vetkezik ki, ha a keféseprűt élébe teszik. Ekkor nagyon ingerült, élesen fitytyengot, s haragja csak akkor csillapodik, ha a keféseprűt dühét kitélteni engedik.

— **A farsang áldozata.** Egerből január 11-éről a következő sajtóságos ügnyilkossági esetről értesitenek bennünket: Nagyfejeő Imre, illetékszabási hivatalnok, tegnap este a jogászbálban egy hülyget tánczközben elejtván, ezt annyira szívére vette, hogy a táncztermet nyomban elhagyta, hazament és másnap föbelőve találtott lakásán.

Vegyes hírek.

— **Angolosan.** Egy falusi angol birtokos házat akart építeni üres telkére; a telken fa volt, melyre nagyon sok ügnyilkos szokta magát felakasztani. A birtokos kihirdette több angol lapban, hogy a ki magát fel akarja akasztani, siessen, mert a fát kivágatja. A hirdetésre a következő éjjelen két gyümölcsöt hozott a fa, két életunt angol hullája képében.

— **Somoskeőy mint Gründer.** 1876-ban egy vállalkozó szellem, de Renge vicomte egy nagyszerű német-abyssiniai társaságot akart szervezni, mely a német és osztrák-magyar s az abyssiniai kereskedési forgalmat kezébe venné: Renge Drezdában értekezletre hívta össze a pénzembereket és a jelentkezők közt ott volt gr. Veysey magyar főúr is, kinek megjelenése, műveltsége tanúsított szakértelme megnyerték a német pénzemberek rokonszenvét. Beszélt nagy terjedelmű erdélyi birtokairól, je-

lentékeny vagyonnal ajánlkozott a társulat alapító közé lépni. Veysey gr. több napig tartózkodott Drezdában és Rengével együtt ebédelt. A vállalahól semmi sem lett és Somoskeőy távoztott, jó hírt hagyva maga után, mert a leglovagiasabban viselte magát és adósságokat nem hagyott hatra.

CSARNOK.

Apróságok.

A gazdag lett borsgyáros.

Az „Evenement“ újdondásza, Schott Auréli úr, visszatérve egy Belgiumban tett kirándulásból, következő történetet beszél el íti élményeiből:

A véletlen bizonyos Florimond-Charleapav — Julián házához juttatott be, egy pörtohos emberhez, ki a porrá tört olaj-bogyókkal hamisított bors-kereskedés által ropantul meggazdagodott. Skarleapav-nak közel egy millió vagyon van, s ámbár legkisebb fogalommal sem bír a művészet ímóm izléséről, házát úgy akarta bebútorozni s felszerelni, hogy az ne hasonlítson, bárki jött, menttéhez.

Azt kérdezte Shevenstől:

— Minő fajta képeket kell, hogy tegyek, étermem falára?

— Sokkal jobb éppen semmi felét nem tenni, felelt a „japáni salon“ szerzője.

— De én akarok tenni, én úgy szeretem!

— Akkor inkább élet nélküli tárgyakat kell választani, virágokat, gyümölcsöt, díszes épületet, vagy lelőt vadat...

— Mind ez oly közönséges már mormogta Skarleapav.

— No hát, tette hozzá Steveus, valami olyat, minek közönsége van az étkezéshez, vagy a mi magában étvágygerjesztő.

E beszélgetés után, kevés idővel Skarleapav, ki nagyon meg hagyta volt Steveus-nek, hogy soha se utazzék úgy át Brüsselen, hogy őt erről ne értesítse, diadalmas areczával siet a vendéglőbe, megtudván tanácsadója ott időzését.

Követtem ön tanácsását, kiállt fel belépve, gyönyörű festményt készítettem étermem számára, és egészen oda illőt... Jöjjen csak kérem nézze meg.

Steveus elkíséré lakására Skarleapav-ot, ki azonnal az ebédlőbe vezeté őt.

— Imé, nézé! szolt a milliomos telve büszkeséggel.

A festmény „Ugolin-t ábrázolta, a mint gyermekeit felfalja“.

A reklámok ne továbbja.

Meglehet, hogy nem éppen az angolok, s amerikaiak találták ki a feltűnően alkalmazott hirdetések, hanem minden esetre nagy mértékben fejtezték azon elmés előállítását; mely napról napra nagyobb méreket ölt. A házak falai, bérkocsik és omnibuszokban, szinpadodok elő függőnyei, más még különösebb helyeken bővön alkalmazott hirdetések után láttuk egy napon, megérkezni Angliából a „ber hirdetések“, mi abból állt, hogy az illető hátára és mellére akasztott óriási hirdetményvel járta be az utcákat.

Ez eszme is már nagyon eredeti volt, — de nem kell-e az embernek mindig javitni a dolgot?

Egyik barátunk, ki most érkezett haza Londonból, erre-nézve a világon legsajátságosabb mutatóványnak volt tanuja, mi csak elgondolható.

A hirdetés ez tñmódját, joggal nevezhetjük a reklámok ne továbbjának.

Az ember annyi embert fogad fel a hány betű van azon könyv emében, vagy kereskedése czégben, melyet ismertetni akar, s a helyett, hogy betűket, vagy hirdetményt akasztana hátára, mi most már nagyon közönségesé vált modor, mindenki egyén fejét tisztára borotváltatja, s e fehérre vált gömbökre, fekete olajos festékekkel, felírják egyenként, azon betűket, melyekből ama hirdetni akart szó áll. Ekkor sörba állítják őket, s ki kitudik alá s fel járnai az utcákban, hogy ott karol fogódzva, magukra vonják a járó-kelők figyelmét, kik előbb nevetnek furcsa kinézések felett, de aztután kénytelenek, kíváncsiságuknak engedve, a hirdetményt előlvasni. S a czél el van érve.

AKELET magán táviratai.

Feladatott Budapestén, decz, 15, 1 ó 40 p. éjjel.

Érkezett Kolozsvárra, decz, 15, 1 ó 47 p. éjjel.

Az úri-kaszinó nyilatkozott, hogy egyes tagjai részéről e kaszinó közvéleményére illetéktelenül történt hivatkozás.

Thaisz Elek főkapitány falragaszban felszólította a főváros polgárait a rendőrség támogatására.

VERHOVAY ELHUNYTÁNAK KATASZTROFÁJA ÓRÁNKÉNT VÁRHATÓ. MA ESTVE MEGINT VÉR FOLYT. A KATONASÁG SORTÜZET ADOTT. KETTEN: EGY JOGÁSZ ÉS EGY BÉRKÖCSIS AGYONLÖVETTEK. Négy rend-

őrt csaknem holtra vert a nép. 42 elfogatás történt.

Idegenek Kolozsvárt.

— Jan. 14. —

Nemzeti szálloda:

Hungária szálloda.

Dandon utazó Budapestről. Binder Ferencz jogász Megyesről. Strahlenboaf br. Fekete-Erdőről. Kobek N. kereskedő N.-Váradról.

Pannonia szálloda:

Leitner A. utazó Bécsből. Lányi Adolf tanár Lugosról. Kovács Gyula mérnök Budapestről. Keresztesi Józsefné birtokosnő Dárdáról. Balog Gyula vasuti felügyelő Budapestről. Ségai Z. Ede Szász-Régenből. Br. Apor Gábor Budapestről. Gr. Lázár M. Sz.-Somlyórol. Br. Kemény Győző, Veigel Ágost. ezredes, Mustos Katalin N.-Váradról.

A budapesti ártúzsda hivatalos árjegyzetei.

1880 év Január hó 14-ről.

	Minőségi súly Hectoliterenként	Ára 100 kg-r-nak.
Buza:	kg-r.	ért. kr. ért. kr.
Bánsági . . .	72.8—74.6	— — — — —
„ . . .	76.4—78.3	13 45.—13 80.
Tiszavidéki . . .	72.8—74.6	— — — — —
„ . . .	76.4—78.3	13 65.—14 —
Pestvidéki . . .	72.8—74.6	— — — — —
„ . . .	76.4—78.5	13 40.—13 75.
Fehérmegyei . . .	72.8—74.6	— — — — —
„ . . .	76.4—78.3	13 65.—14 —
Bácska . . .	72.8—74.6	13 65. 14 —
„ . . .	76.4—78.5	— — — — —
Rozs:		
Magyar . . .	70 —72	9 60. 9 80.
Árpa:		
Takarmány . . .	60 —62	7 50. 7 75
Malata . . .	62 —63.7	8 15. 10 75.
Zab:		
Magyar . . .	36.4—40.1	7 40. 7 65.
Tengeri:		
Bánsági . . .	— — —	7 60. 7 65.
Másnemű . . .	— — —	7 55. 7 60.
Répeze:		
Káposzta . . .	— — —	— — — — —
Bánsági . . .	— — —	— — — — —
Küles:		
Magyar . . .	— — —	7 85. 8 75.
„ . . .	— — —	8 10. 8 40.
Szokvány:		
Buza tavaszra		
szállítandó . . .	74.7.	14 67.—14 72.
Buza Szept.—Ok-		
tób. szállítandó — — —	— — —	— — — — —
Rozs tavaszraszáll. 69.2	— — —	— — — — —
TengeriMáj.—Jun.		
szállítandó — — —	— — —	8 70.— 8 75.
Répeze káposzta		
Augst.—Sdpt.		
szállítandó — — —	— — —	— — — — —
Répeze bánsági		
Jul.—Aug. sz. — — —	— — —	— — — — —
Szesz (nyers) 100		
lit. százálekként — — —	— — —	35 76. 36 75.

HIVATALOS ARFOLYAMOK a budapesti áru- és értéktőzsdén 1880 január 14.

Magyar aranyjárdék	98.15
Magyar vasuti kölcsön	116.15
Magyar kel. vas. államkőtv., I. kibocsátás	77.25
Magyar kel. vas. államkőtv., II. kibocsátás	91.—
Magyar kel. vasuti államkőtv., 1876. évi	79.50
Magyar nyermény-sorsjegy-kölcsön	109.75
Magyar szőlődezsma váltási kötvény	89.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	89.—
Magyar földterherment. kötvény záradékkal	86.50
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	87.50
Temes-bánati földterherm. kötv. záradékkal	86.50
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	86.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötv.	— — —
Osztrák járadék papírban	70.—
Osztrák járadék ezüstben	71.—
Osztrák járadék aranyban	82.50
1860-iki államsorsjegyek	132.—
Osztrák-magyar bankrészevény	834.—
Osztrák hitelintézet részevény	270.—
Magyar hitelbank-részevény	289.50
Báist	— — —
Cs. és kir. arany	5.48
20 frankos arany	932.—
Német birodalmi mára	57.80
London (3 havi váltókért)	116.80

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
BÉKÉSY KÁROLY,

